צורות בעולם הקניות

חוברת עבודה · מסלול עולים – עברית פשוטה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת: שורשים ומשפחות מילים · משקלים · מכונת המילים · סמיכות · מבדק · כרטיס יציאה

משהו מטריד אתכם? פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

מילון קטן

מילה	הסבר פשוט
מבצע	מחיר נמוך לזמן קצר
הנחה	מורידים מהמחיר
מחיר	כמה זה עולה
לחסוך	לשמור כסף
תקציב	כמה כסף יש לי להוציא
קבלה	הפתק מהקופה
להשוות	לבדוק מה יותר טוב
צריך	חייבים את זה
רוצה	בא לי, אבל לא חייב
חנות	מקום שקונים בו
משלוח	החבילה מגיעה הביתה
פרסומת	מודעה שרוצה שנקנה

שלב 1 · פתיחה: מה יש בסל?

מבצע · תשלום · צרכן · הזמנה · חיסכון · מבחר · קנייה · מכירה

מה משותף למילה "מבצע" ולמילה "ביצוע"? ולמילה "צרכן" ולמילה "צורך"?

שלב 2 · שורשים ומשפחות מילים

שורש	משפחת מילים
ק-נ-ה	קְנִיָּה · קוֹנֶה · קַנְיָן
מ-כ-ר	מְכִירָה · מוֹכֵר · מִמְכָּר
ז-מ-נ	הַזְמָנָה · מַזְמִין · מְזַמְּנִים
צ-ר-כ	צַרְכָן · צַרְכָנוּת · צְרִיכָה

שורש	משפחת מילים
ח-ס-כ	חִסָּכוֹן · חוֹסֵךְ · חַסְכָּן
ב-ח-ר	בְּחִירָה · בּוֹחֵר · מִבְחָר

מילים מתחפשות

המילה	השורש האמיתי
מַכָּר (חבר שמכירים)	נ-כ-ר
מְכֻרָז	כ-ר-ז
חָסֵר (במלאי)	ח-ס-ר
מְזֻמָּר	ז-מ-ר
קְנָס	ק-נ-ס

מה השורש? הקיפו.

1. מה השורש של המילה מְמֻכָּר?

א) נ-כ-ר ב) מ-מ-כ ג) מ-כ-ר ד) כ-ר-מ

2. מה השורש של המילה צַרְכָנוּת?

א) ר-כ-נ ב) צ-ר-נ ג) כ-נ-ת ד) צ-ר-כ

3. מה השורש של המילה חַסְכָּן?

א) ח-כ-נ ב) ח-ס-כ ג) ח-ס-ר ד) ס-כ-נ

4. מה השורש של המילה מִבְחָר?

א) מ-ב-ח ב) ח-ר-מ ג) ב-ח-נ ד) ב-ח-ר

5. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ת-ש-ל ב) ל-ו-מ ג) ש-ל-מ ד) ש-ל-ו

6. מה השורש של המילה תַּקְצִיב?

א) ת-ק-צ ב) צ-ב-י ג) ק-צ-ב ד) ק-צ-י

7. מה השורש של המילה מְזֻמָּנִים (כסף מזומן)?

א) מ-נ-י ב) ז-מ-נ ג) מ-ז-מ ד) ז-מ-מ

8. מילה מתחפשת: מה השורש של חָסֵר (חסר במלאי)?

א) ח-ס-ר ב) ח-ר-ס ג) ס-ר-ה ד) ח-ס-כ

9. מה השורש של המילה מִבְצָע?

א) ב-צ-ע ב) מ-ב-צ ג) צ-ע-ב ד) ב-צ-ר

10. מה השורש של המילה הַחְזָרָה (של מוצר)?

א) ז-ר-ה ב) ח-ז-ר ג) ח-ר-ז ד) ה-ח-ז

מי לא שייך למשפחה? הקיפו.

1. מי לא שייך למשפחה? קְנִיָּה · קַנְיוֹן · קוֹנֶה · קְנָס

א) קוֹנֶה ב) קַנְיוֹן ג) קְנִיָּה ד) קְנָס

2. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מְמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מְמְכָּר ג) מְכִירָה ד) מַכָּר

3. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזֻמָּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזֻמָּן ב) הַזְמָנָה ג) מְזַמֵּר ד) הִזְדַּמְּנוּת

4. מי לא שייך למשפחה? חִסָּכוֹן · חַסְכָּן · חָסֵר · חֶסְכּוֹנִי

א) חַסְכָּן ב) חֶסְכּוֹנִי ג) חָסֵר ד) חִסָּכוֹן

5. מי לא שייך למשפחה? צַרְכָּן · צְרִיכָה · צֹרֶךְ · צְרָחָה

א) צַרְכָּן ב) צֹרֶךְ ג) צְרָחָה ד) צְרִיכָה

6. מי לא שייך למשפחה? בְּחִירָה · מִבְחָר · נִבְחָר · בְּחִינָה

א) נִבְחָר ב) מִבְחָר ג) בְּחִינָה ד) בְּחִירָה

שלב 3 · משקלים

המשקל הוא התבנית: מכניסים את אותיות השורש במקום ק-ט-ל. ב-צ-ע + מִקְטָל = מִבְצָע.

משקל	מה הוא מציין לרוב	דוגמאות
מִקְטָל	שם עצם – לעיתים תוצאה, מקום או אוסף	מִבְצָע · מִבְחָר · מִמְכָּר
תַּקְטִיל	תוכנית, רשימה או חישוב	תַּקְצִיב · תַּמְחִיר · תַּחְשִׁיב
תַּקְטוּל	שם עצם (לעיתים פעולה או תוצאה)	תַּשְׁלוּם · תַּגְמוּל · תַּקְבּוּל
קַטְלָן	בעל תכונה או נטייה	צַרְכָן · חַסְכָן · פַּזְרָן
קַטָּל	בעל מקצוע	זַבָּן · חַשָּׁב · סַפָּק
קְטִילָה	שם פעולה (מפעלים בבניין קל)	קְנִיָּה · מְכִירָה · בְּחִירָה

באיזה משקל? הקיפו.

1. באיזה משקל המילה מִבְצָע?

א) מִקְטָל ב) קַטָּל ג) הַקְטָלָה ד) תַּקְטִיל

2. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) מִקְטָל ג) קִטּוּל ד) תַּקְטִיל

3. באיזה משקל המילה תַּשְׁלוּם?

א) תַּקְטִיל ב) קִטּוּל ג) תַּקְטוּל ד) מִקְטָל

4. באיזה משקל המילה צַרְכָן?

א) קַטְלָן ב) מִקְטָל ג) קְטִילָה ד) קַטָּל

5. באיזה משקל המילה זַבָּן (מוכר בחנות)?

א) קַטְלָן ב) קַטָּל ג) קְטִילָה ד) תַּקְטִיל

6. באיזה משקל המילה הַזְמָנָה?

א) קִטּוּל ב) מִקְטָל ג) הַקְטָלָה ד) קְטִילָה

7. באיזה משקל המילה מְכִירָה?

א) קַטָּלָה ב) הַקְטָלָה ג) קְטִילָה ד) מִקְטָל

8. פַּזְרָן, קַמְצָן, חַסְכָן – מה המשותף למילים?

א) כולן מתארות אדם עם תכונה או נטייה ב) כולן שמות של מקצועות ג) כולן פעלים

ד) כולן שמות פעולה

9. זַבָּן, חַשָּׁב, סַפָּק – מה המשותף?

א) כולן בעלי מקצוע (משקל קַטָּל) ב) כולן מקומות ג) כולן שמות פעולה ד) כולן תכונות

10. איך יוצרים מצֵרְכָן את המילה צַרְכָנוּת?

א) מחליפים את השורש ב) מוסיפים את הסופית -וּת ומקבלים שם מופשט ג) מוסיפים מ' בהתחלה

ד) מוסיפים ה' הידיעה

שלב 4 · מכונת המילים על הנייר

בנו מילה מהשורש ומהמשקל, וכתבו אותה בעמודה האחרונה.

ההגדרה	שורש	משקל	המילה שבניתי
מילה לתוכנית ההוצאות של המשפחה	ק-צ-ב	תַּקְצִיל	
מי שמוכר בחנות? נסו: מי שמביא את הסחורה לחנות	ס-פ-ק	קַטָּל	
הפתק שמקבלים אחרי תשלום	ק-ב-ל	קַטָּלָה	
הרבה אפשרויות על המדף	ב-ח-ר	מִקְטָל	
אדם שאוהב לחסוך	ח-ס-כ	קַטְלָן	
הפעולה של להחזיר מוצר לחנות	ח-ז-ר	הַקְטָלָה	
הנחה מיוחדת לזמן מוגבל	ב-צ-ע	מִקְטָל	
הכסף שמעבירים לחנות	ש-ל-מ	תַּקְטוּל	

שלב 5 · סמיכות בעגלה

כללים

- סמיכות = שני שמות שמתחברים: סַל קְנִיּוֹת, מְחִיר מִבְצָע.
- הנסמך משתנה לפעמים: עגלה ← עגלת; מחירים ← מחירי; דמים ← דמי.
- ה״א הידיעה באה לפני המילה השנייה: סל הקניות.
- מחיר מוזל = שם + תואר (לא סמיכות).

1. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מִבְצָע

א) שם + תואר ב) סמיכות

2. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מוּזָל

א) שם + תואר ב) סמיכות

3. סמיכות או שם + תואר? – סַל קְנִיּוֹת

א) שם + תואר ב) סמיכות

4. סמיכות או שם + תואר? – עֶגְלָה מְלֵאָה

א) שם + תואר ב) סמיכות

5. סמיכות או שם + תואר? – דְּמֵי מִשְׁלוֹחַ

א) שם + תואר ב) סמיכות

6. סמיכות או שם + תואר? – קוֹנֶה נָבוֹן

א) שם + תואר ב) סמיכות

7. השלימו: ___ קניות (עֲגָלָה)

א) הָעֲגָלָה קְנִיּוֹת ב) עֶגְלַת קְנִיּוֹת ג) עֲגָלָה קְנִיּוֹת

8. השלימו בצורת רבים: ___ מבצע (מְחִירִים)

א) מְחִירִים מִבְצָע ב) מְחִירֵי מִבְצָע ג) הַמְּחִירִים מִבְצָע

9. איפה מוסיפים ה״א הידיעה?

א) הַסַּל קְנִיּוֹת ב) הַסַּל הַקְּנִיּוֹת ג) סַל הַקְּנִיּוֹת

כתבו שלושה צירופי סמיכות מעולם הקניות:

שלב 6 · מבדק עצמי

1. מה השורש של המילה מְמְכָּר?

א) נ-כ-ר ב) מ-מ-כ ג) מ-כ-ר ד) כ-ר-מ

2. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ת-ש-ל ב) ל-ו-מ ג) ש-ל-מ ד) ש-ל-ו

3. מילה מתחפשת: מה השורש של חָסֵר (חסר במלאי)?

א) ח-ס-ר ב) ח-ר-ס ג) ס-ר-ה ד) ח-ס-כ

4. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מְמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מְמְכָּר ג) מְכִירָה ד) מַכָּר

5. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזַמֵּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזַמֵּן ב) הַזְמָנָה ג) מְזַמֵּר ד) הִזְדַּמְּנוּת

6. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) מְקַטֵּל ג) קְטוּל ד) תַּקְטִיל

7. באיזה משקל המילה צַרְכָּן?

א) קַטְלָן ב) מְקַטֵּל ג) קְטִילָה ד) קַטָּל

8. באיזה משקל המילה הַזְמָנָה?

א) קְטוּל ב) מְקַטֵּל ג) הַקְטָלָה ד) קְטִילָה

כרטיס יציאה

מילה חדשה מעולם הקניות: _____ השורש: _____ המשקל: _____

משפט עם המילה: